

Skånsk landsbygd

Glada människor
Ostörd berggrund
Rent vatten & ren luft
Betande djur
Livskvalité
Turism & försörjning
Odlad mark & grödor
Lövs kogar & sjöar
Rikt naturliv
Öppna landskap
Himmelska platser

JA TACK.

Naturgas = Fossilgas

Arga människor
Uppspräckt berggrund
Förorenat vatten
Störningar i naturen
Radioaktivt läckage
Framkallade jordskalv
Radioaktiva pipelines
Tung lastbilstrafik
Gasfält & borrhör
Giftiga slambassänger
Förfulat skånskt landskap
Skåningarna tar alla riskerna!

NEJ TACK.

INGA GASFÄLT I SKÅNE, TACK!

Källvatten eller Shellvatten?

Vill du ha ett Skåne som lever? Med ren luft och rent vatten. Med människor som tror på möjligheterna som skapades av de som gick före oss på denna jord. Då är det dags att reagera.

"Naturgas i Skåne" är ett projekt som drivs av Shell Exploration and Production AB. **Det låter naturligt men låt Dig inte luras.** Gasen man vill åt är fossil. Den bidrar till växthuseffekten och fördröjer övergången till förnyelsebara energikällor.

Shell har via Bergsstaten fått ett undersökningstillstånd på mer än 20% av Skånes yta. Det betyder att Shell kan sticka ner pekfingeret var som helst (inom detta område) i den skånska myllan och börja provborra - helt enligt minerallagen! För att i ett senare skede börja utvinna naturgas. **Men de talar tyst om riskerna.** Av förklarliga skäl.

När en man från Shell står på gårdsplan en vacker sommarmorgon 2009 och med myndig stämma förklarar att de ska börja provborra efter naturgas 300 meter från där du bor blir känslan av övergrepp och överklighet stark. **Får det gå till på det här viset? I Sverige år 2009?**

Nu några månader senare vet vi mer. Det demokratiska landet Sverige har en minerallag som är som mumma för alla som vill exploatera våra naturtillgångar. En lag som i detta fallet ger Shell rätten att provborra. Som enskild och som markägare är du rättslös. Men du och vi, har något som inte Shell har.

VÅRA RÖSTER.

Och det är här Du kommer in i bilden. För varje människa som **säger nej till minerallagen & provborring** kommer vi ett steg närmare ett stopp för detta vansinne. Visa vad du tycker genom att skriva under längst bak i broschyren eller skriv under på **www.himmelsk.se** Kontakta din kommun- och riksdagspolitiker, skriv insändare, säg din mening, alla små insatser är helt avgörande. Ta reda på fakta, det finns många platser på vårt jordklot där gasutvinning pågår med påtagligt skrämmande erfarenheter.

Vem tar ansvar för förstörda vattentäkter?

Blir det tvångsinlösen av våra marker?

Vem vill försäkra våra hus och gårdar?

Vad händer när gasen i berget tar slut?

Och med alla pipelines som blir radioaktiva med tiden?

Vad händer med bygden när människor flyttar härifrån?

Och med fastighetspriserna?

Vi vill inte ha gasfält i Skåne eller i Sverige. Riskerna är för stora. Människors boende, hälsa och levebröd får inte äventyras. Kommande generationer har rätt att ta över ett landskap där man kan andas luften och dricka vattnet utan oro.

Nätverket **HEAVEN OR sHELL** som är politiskt och religiöst oberoende kommer att jobba på alla sätt för att få fram budskapet:

INGA GASFÄLT I SKÅNE, TACK!

"men det är ju bara ett borrhål..." sa en okunnig politiker!

Säg JA till skånskt kulturlandskap!

Din röst är viktig.

Säg NEJ till gasfält & borrhörn!

Det här är ^{de verkliga} riskerna!

Gasutvinning är enligt erfarenheter från till exempel USA förenat med stora miljöproblem.

Provboring - all boring sker mot öppen berggrund innan skyddsror sätts. Träffar man på vattenådrar eller grundvatten kan borrvätska försvinna ut i berget och nå brunnar och vattentäcker. Risk finns att man borrar genom aluskeffern (där man tror att gasen finns) ner i sandstenen och sprider giftigt borrhslam. Under ca sex veckor förekommer buller, tunga transporter och stor dieselförbränning.

Gasutvinning - hål borrar till gasförande bergart och hålet tätas med rör. Røret perforeras i gasförande bergart för att kunna släppa in gas. Med en stark kompressor pumpas sand- och kemikalieblandad vätska ut i berget så att aluskeffern spricker upp och gasen kan ta sig ut.

Sprickorna är svåra att kontrollera och på grund av det höga trycket kan processvätskan via nya och gamla sprickor ta sig ut i grundvattnet eller till brunnar och markyta. Under borrhstiden förbrukas lika mycket diesel som ett normalt lantbruk gör av med på 30 år. I drift finns vid borrhålet bl.a. rörinstallationer, reningsanläggning

Med tillstånd från www.erdol-erdgas.de

för gasen, en slambassäng för deponering av miljöfarliga ämnen och vätskor, möjlighet att bränna gas samt rör som för gasen vidare. **Rör som med tiden blir radioaktiva** av den långlivade blyisotop som finns i sönderfallskedjan från radongas. Väg finns kvar för underhåll. Läckande gas, förbränningsgaser och avdunstning från slambassängen ger luftföroreningar. Men ett borrhål ger ingen vinst. I USA har normala gasfält 4.000 borrhål på 200 m avstånd från varandra. Och problemen med vatten, luft och markanvändning blir 4.000 gånger större. Hela gasfältet omfattar då 170 kvadratkilometer och måste betraktas som ett industriområde fyllt med anläggningar, slambassänger, vägar och nergrävda gasledning.

Om boring kan ske horisontellt i gasförande bergart minskar antalet borrhål i fältet kanske till 50. **Intrånget på ytan blir mindre men nere i berget blir problemen av samma typ.** I Holland borrar man horisontellt i en berggrund olik den skånska. Där har myndigheterna slagit fast att ca 200 extra jordskalv upp till 4 på Richterskalan orsakats av gasutvinningen, marken har sjunkit 30 cm och det blir sättningar i husen.

I Skåne letar man gas i tät aluskeffer. Den innehåller mycket **svavel, giftiga tungmetaller, arsenik, uran, radium och radon** som inte frigörs så mycket i den orörda skiffen. Om den spräcks sönder vid gasutvinning kommer de nya sprickorna vid kontakt med vatten att ge tusenfalt ökat vittring och de farliga ämnena kan via nygjorda eller gamla sprickor nå vårt viktiga grundvatten som bland annat finns i sandstenen under skiffen eller ta sig upp mot brunnar och markytan.

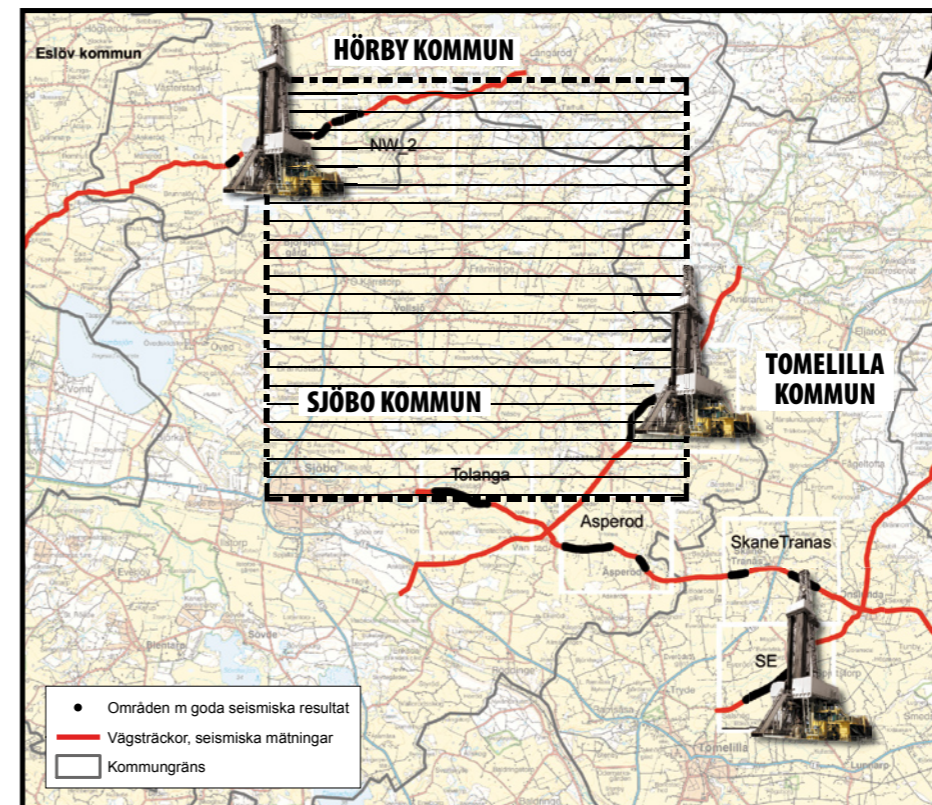
Vi lever i ett rikt kulturlandskap där jordbruk och turism är långsiktiga och viktiga näringar som inte gynnas av kortsiktig gasexploatering. Vi vill lämna över ett landskap utan fossila gasfält till framtiden och satsa på förnyelsebar energi.

Vem bestämmer?

20% av Skånes yta är inmutad för provboring. Från Höganäs till Simrishamn samt Höllvikengraven. Många kommuner har tackat nej till provboring i ett tidigt skede. Man ansåg att projektet var riskfyllt och att kommunen inte hade något att vinna på affären. Och några tackade Ja (bl.a. Sjöbo, Hörby och Tomelilla).

Enligt minerallagen ges undersökningstillstånd av bergmästaren i myndigheten Bergsstaten. Shell får ensamrätt att undersöka en femtedel av Skåne utan markägarnas kännedom. Sedan granskas Shells arbetsplan av bland annat kommunens miljöenhet som har liten erfarenhet av den här typen av projekt och små resurser att göra en grundlig bedömning.

Ett stort ansvar för en liten kommun! För stort. Vi jobbar för att minerallagen måste ändras nu!

Seismiska resultat hämtad från Shells anmälan om "Miljöfarlig verksamhet."

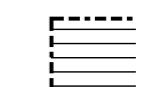

20% av Skånes yta är inmutad! Från Höganäs till Simrishamn samt Höllvikengraven.

Det här är resultatet av Shell Exploration and Productions seismiska mätningar gjorda i Sjöbo, Hörby och Tomelillas kommun. Shell planerar fler mätningar och borrhplatser i Skåne om gasen inte innehåller tillräckligt god kvalitet för utvinning.

De tre första planerade borrhplatserna

Hela kvadraten - normal storlek på ett modernt gasfält

"Göra stora hål i dig för att suga ut det som dom så fint kallar naturgas. Det låter ju bra, men hur känns det?"

Jag får ont i magen, tryck över bröstet. Det man inte ser/hör har man ju inte ont av... Men när vattnet blir odrickbart, djuren sjuka, växtligheten förändras och vi själva med våra käraste får konstiga symtom på sjukdom (svininfluensa släng dig i väggen). Hur ska vi då kunna bevisa att sambandet mellan ett hål flera hundra meter ner i marken och de onaturliga jordbävningar som områden kring dessa borrhål sägs påverka."

"Man kan inte informera bort radioaktiv strålning och miljöförstöring. Man kan bara hindra att områden utsätts för det."

"Jag är bara 12 år men till och med jag har förstått att det inte låter bra med fula borrhål och äckligt gift. Jag kan inte förstå hur man kan tycka sådant är bra. Jag vill inte att dem ska förstöra naturen och jag är rädd att mina katter skulle springa bort vid sådant oväsen!"

"För mig som lantbrukare är det viktigt att vara rädd om och bevara vår natur. Inte skövla allt för snöd vinning! Tänk på kommande generationer!"

"Det är bra att många är emot Shell gas. Det behöver komma ut mer information. Vad det innebär med hydraulic fracturing. Bilder och information är viktigt. I USA har människor fått sina dricksbrunnar förgiftade med massor av kemikalier, men deras hus har också exploderat, efter att metangas och kemikalier har avdunstat. Många förstår inte vad det innebär och hur mycket det förstör. Det dödar hela den biologiska mångafalden samt att grundvattnet blir förgiftat.

Därför måste vi stoppa Shell gas till varje pris."

"Om inte Shell kan garantera att borrhningen är riskfri för grundvattnet, så ska de inte få tillstånd, så beslutet för miljönämnden borde vara enkelt (att säga nej)."

"Jag vill ha kvar en himmelsk landsbygd!"

Visa vad du tycker.

Jag skriver på. Jag vill inte ha gasfält i Skåne. Riskerna är för stora. Människors boende, hälsa och levebröd får inte äventyras.

Och jag tycker dessutom att minerallagen bör ändras så att markägare, kommun och länsstyrelse har rätt att säga nej.

Du som vill ha kvar en himmelsk landsbygd - skriv ditt namn här till höger och lämna in på någon av de angivna ställena eller posta till angiven adress!

Eller gå in på hemsidan www.himmelsk.se och skriv på.

Maila oss på info@himmelsk.se

Jag skriver på mot provborrning och utvinning av naturgas i Skåne. Och jag tycker dessutom att minerallagen bör ändras så att markägare, kommun och länsstyrelse har rätt att säga nej.

Namn -----

Adress -----

Postnr & Ort -----

Mailadress -----

Telefonnr -----

Jag skriver på mot provborrning och utvinning av naturgas i Skåne. Och jag tycker dessutom att minerallagen bör ändras så att markägare, kommun och länsstyrelse har rätt att säga nej.

Namn -----

Adress -----

Postnr & Ort -----

Mailadress -----

Telefonnr -----

Jag skriver på mot provborrning och utvinning av naturgas i Skåne. Och jag tycker dessutom att minerallagen bör ändras så att markägare, kommun och länsstyrelse har rätt att säga nej.

Namn -----

Adress -----

Postnr & Ort -----

Mailadress -----

Telefonnr -----

Lämna in kupongen på
något av följande ställen >>

Visa vad du tycker!

- Sjöbo** - Sjöbo Video
Lövestad - ICA Hanssons
Hörby - Västerstads församling, prästgården
Hörby - Hörby Lantmän, Kjell Rosenqvist
Tomelilla - Coop Extra, Konsum

Eller lägges i kuvert och postas till:

HEAVEN OR sHELL

c/o Göran Gustafson
Allevadsvägen 29
273 91 Tomelilla

Lämna in kupongen på
något av följande ställen >>

Visa vad du tycker!

- Sjöbo** - Sjöbo Video
Lövestad - ICA Hanssons
Hörby - Västerstads församling, prästgården
Hörby - Hörby Lantmän, Kjell Rosenqvist
Tomelilla - Coop Extra, Konsum

Eller lägges i kuvert och postas till:

HEAVEN OR sHELL

c/o Göran Gustafson
Allevadsvägen 29
273 91 Tomelilla

Lämna in kupongen på
något av följande ställen >>

Visa vad du tycker!

- Sjöbo** - Sjöbo Video
Lövestad - ICA Hanssons
Hörby - Västerstads församling, prästgården
Hörby - Hörby Lantmän, Kjell Rosenqvist
Tomelilla - Coop Extra, Konsum

Eller lägges i kuvert och postas till:

HEAVEN OR sHELL

c/o Göran Gustafson
Allevadsvägen 29
273 91 Tomelilla

HEAVEN OR SHELL

...är ett nätverk med syfte att stoppa alla planer
på utvinning av fossilgas (naturgas) i Skåne.
Nätverket är politiskt och religiöst oberoende.

...jobbar för att vi ska få en minerallag som
ger markägare, kommuner och länsstyrelser
rätt att säga nej.

• **Anita Ullmann.**

Nätverkets koordinatör & arkivarie.
anita@himmelsk.se

• **Göran Gustafson.**

Naturvetare från Naturskyddsföreningen.
goran@himmelsk.se

• **Johan Gran.**

Humanekolog.
johan@himmelsk.se

• **Johanne Linstad.**

Humanekolog.
johanne@himmelsk.se

• **Carl Piper.**

Jord- skogsbrukare och miljövän. Med passion
för sociala, ekonomiska och ekologiska värden.
carl@himmelsk.se

• **Lotta Nordstedt.**

Representant för Sjöbo. Grafisk form, web & foto.
lotta@himmelsk.se

• **Kicki Myrberg.**

Representant för Hörby. Journalist.
kicki@himmelsk.se

• **Chatarina Larsson.**

Representant för Tomelilla. Skådespelare.
chatarina@himmelsk.se

Du kan stödja arbetet att stoppa provborringarna
och utvinning av fossilgas i Skåne genom att sätta
in ett bidrag på HEAVEN OR sHELL:s

bankgiro 446-9649